

БОБСЛЕЙ (англ. bobsleigh) — один із найдавніших зимових видів спорту; швидкісний спуск із гір спеціально облаштованою льодовою трасою на керованих 2-місних чи 4-місних саних. Сани — у вигляді металевого корпусу обтіч. форми, закріпленого на двох парах полозів-ковзанів: передньої рухомої з рулем і нерухомої задньої з гальмом. Довжина 2-місних саней (боб-двійка) до 2,7 м, маса — не більш як 165 кг; заг. маса боб-двійки разом зі спортсменами має не перевищувати 390 кг. Довжина боб-четвірки 3,8 м, маса 230 кг, заг. маса — до 630 кг. Полози на бобах установлюються безпосередньо перед стартом; шир. між лівим і правим полозами бл. 65 см. Траса для Б. — льодовий жолоб на залізобетон. основі; має повороти й віражі. Довжина траси 1500–2000 м із 15-ма віражами (мін. радіус 8 м); перепад висот на трасі 130–150 м. На боб-саних спортсмени розвивають швидк. до 130 км/год. Результати з Б. визначаються швидкістю, набраною екіпажем на стартовій ділянці розгону (до посадки в сани). На дистанції результат залежить від майстерності пілота (керманича), його вміння пройти трасу по оптимальній траєкторії, з найменшими втратами швидкості під час подолання поворотів та віражів. Кожний екіпаж робить 4 спроби. Час перебування боба на трасі визначається до сотих долей секунди. Заг. результат обчислюється за сумою часу в 4-х спробах. Вік учасників змагань — від 18 р. Б. зародився у Швейцарії в 90-х рр. 19 ст. Перші боб-сани сконструював 1888 англієць В. Сміт, з'єднавши двоє саней дошкою. Перші спец. сани для Б. були створ. 1904 у Швейцарії. Спочатку екіпажі складалися з 5-ти осіб (3-х чоловіків і 2-х жінок). Згодом кількість чл. екіпажу змінювалася від 2–4 до 5–8 осіб. Наприкінці 19 ст. у м. Санкт-Моріц (Швейцарія) засн. 1-й бобслей. спортклуб; тут було розроблено правила змагань з Б. Поступово заняття і змагання з Б. набули поширення в Німеччині, Австрії, Франції,

Італії. Перші офіц. чемпіонати з Б. відбулися 1908 в Австрії, 1910 — в Німеччині. Олімп. вид спорту від 1924. У 1-х зимових Олімпійських іграх 1924 в м. Шамоні (Франція) взяли участь спортсмени-чоловіки з 5-ти країн. Першими олімп. чемпіонами з Б. стали Е. Шеррер, А. Неве, А. і Г. Шлеппі (команда зі Швейцарії). Від 2002 у змаганнях з Б. на Олімпійських іграх беруть участь жінки (на боб-двійках). Першими олімп. чемпіонками стали американки Дж. Беккен і В. Флаверз (м. Солт-Лейк-Сіті). 1923 створ. Міжнар. федерацію бобслею та тобогану (ФІБТ; об'єднує понад 50 нац. федерацій). Тобоган — вид спорту, пошир. серед індіанців Канади. В ньому використовуються дещо видозмінені дерев'яні сани. Офіц. змагання з тобогану проводились у країнах Америки та Європи на поч. 20 ст. Щорічно влаштовується чемпіонат світу. В Україні Б. захопилися від 70-х рр.

20 ст. У 1980 створ. Федерацію санного спорту і бобслею України, від 1992 — чл. ФІБТ. Перші офіц. змагання на першість СРСР з Б., у яких брали участь спортсмени України, відбулися 1980.

У 1989–90 екіпаж у складі Ю. Панчука, М. Мацуєва, Ю. Маленка та М. Конверта здобув бронз. медалі чемпіонату СРСР й зимової Спартакіади народів СРСР. У 1990–91 укр. бобслеїсти М. Мацуєв та О. Бортюк стали чемпіонами СРСР, 1991 представники України на чемпіонаті СРСР посіли 1-е та 2-е місця серед 4-місних екіпажів і 3-є — серед 2-місних. 1992 М. Мацуєв і О. Бортюк у складі збірної команди СНД вперше взяли участь у змаганнях 16-х зимових Олімпійських ігор у м. Альбервіль. Від 1993 бобслеїсти України — учасники розіграшів Кубків Європи та світу, відкритих першостей з Б. СНД. Від 1994 нац. команда України з Б. бере участь у змаганнях зимових Олімпійських ігор. До її складу входять переважно члени спорт. клубу «Асканія» (Київ).

С. К. Фомін

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Бобслей / С. К. Фомін // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2004. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-35687>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).